

IZVJEŠTAJ

o balneobiološkim istraživanjima u Ulcinju, Igalu i Mokošici

Vale Vouk

Dne 8. IV. 1949. prema ranijem dogovoru sastao sam se nakon obavljenog očevida na Mljetu na parobrodu u Korčuli sa suradnicima dr. Zorom Klas i dr. Stankom Miholićem sa pravcem putovanja u Dubrovnik. Drugoga dana nakon dobivene veze sa Ministarstvom narodnog zdravlja u Cetinju telefonskim putem, učinjen je definitivni plan za dalje putovanje u NR Crnu Goru.

Dne 10. IV. otputovali smo parobrodom put Bara. U Herceg-Novom dočeka nas je zastupnik Ministarstva narodnog zdravlja, sanitetski inspektor dr. Pavle Popović, koji nam je čitavo vrijeme na putu bio pri ruci savjetima i intervencijama kod lokalnih vlasti u punoj mjeri i sigurno je, da bez te pomoći ne bismo mogli izvršiti uspješno sav plan namjeravanog istraživanja.

Dne 11. IV. otputovali smo najmljenim autom, jer nije bilo druge mogućnosti, u Ulcinj, gdje smo pregledali sumporno vrelo, koje se nalazi tik uz morsku obalu. Ovo je vrelo nažalost od mjesnih organa primitivnim načinom loše kaptirano, da je u času našeg dolaska imalo tako malo vode, da je jedva otjecalo. Uz to je jaki jugo nabacao toliko raznih otpadaka i morskog detritusa, da je i ta okolnost znatno utjecala na nivo vode. Na svaki način u času pregleda nije sumporna vegetacija bila vidljiva, iako je po pričanju mještana prema danom opisu često razvijena. Nažalost je dakle biološki nalaz bio negativan, te je samo ugovoreno, ukoliko se takva vegetacija pojavi, da će nam biti napose javljeno. Kemičar-suradnik dr. Miholić ipak je mogao, da na licu mjesta odredi količinu slobodnog H_2S , radioaktivitet, te je uzeo i probe vode za detaljnu analizu. Nakon nažalost negativnog uspjeha u biološkom istraživanju ovoga vrela predložio sam suradnici dr. Klas, da pregledamo obližnju solanu, najveću u Jugoslaviji, s obzirom na pitanje

kristalizacije tla na algogenom tlu. Tako je naše istraživanje ipak bilo u drugom smjeru iskorišteno. Solana u Ulcinju upotrebljava poznatu algu *Microcoleus chthonoplastes* kao tlo za kristalizaciju soli. Ovaj problem kristalizacije posredstvom ove alge, koju nazivaju tamo »petula«, u nauci nije riješen, napose s obzirom na ulogu same alge. Isto takvo tlo upotrebljava i državna solana u Pagu. Od direktora solane dobili smo dragocjene podatke i neke informacije o patološkim štetnim pojavama u kulturi algogenog tla, uzeli smo uzorke »petule«, čiju analizu je preuzela na obradu dr. Klas. Učinjen je i program i plan za stalno dobivanje uzoraka ne samo iz Ulcinja, nego i iz Paga. Preduzeli smo tako, da u buduće izvršimo istraživanje ovog procesa u vezi s djelovanjem alge. Uzorci već stižu iz Paga, dok će Ulcinj trebati urgirati.

12. IV. povratili smo se u Bar i tu smo morali ostati još čitav drugi dan, jer najavljeni auto iz Cetinja nije stigao, a parobrodarske veze nije bilo. Tako smo istom 13. otputovali autobusom put Herceg-Novog. Uz put ususret nam je došao i najavljeni auto.

Dne 14. pregledali smo žal uz morsku obalu na utoku Sutorine s obzirom na navodna sumporna vrela, kojih nismo našli. No nađen je osobiti »peloidni mulj«, koji je preuzeo na analizu dr. Miholić i koji je prema već dosadanoj analizi vrlo dobre kvalitete, te se može upotrebiti u balneološke svrhe kao odlično ljekovito blato. Nadamo se, da će izvršena istraživanja biti i od direktne praktične vrijednosti.

Dne 15. IV. izvršena su ponovo istraživanja sumpornog vrela Mokošice uz obalu Dubrovačke Rijeke, koja istraživanja provodi već duže vremena dr. Klas. Ponovo je uzeta snimka vegetacije, o čemu izvješćuje napose dr. Klas, a dr. Miholić odredio je na licu mjesta količinu H_2S i radioaktivitet.

Priložena su i oba izvještaja, dr. Klas i dra. Miholića. Sav sabrani obilni materijal nalazi se u obradi.

Povrativši se 16. IV. u Split zadržao sam se još 17. IV. u Splitu zbog potrebne intervencije u rješavanju pitanja preuzimanja Prirodoslovnog muzeja u svrhu organiziranja Biološkog instituta u Splitu.